

Polaris

Howard Philip Lovecraft

Mă numesc Basil Elton și sunt paznicul farului din North Point, de care tata și bunicul au avut grijă înaintea mea. E un far cenușiu, construit destul de departe de țărm, pe stâncile alunecoase, dezvelite doar de reflux. Vreme de un veac, navele cele mai arătoase de pe șapte mări au trecut falnic prin fața lui. Când trăia bunicul, erau foarte multe, însă în anii tatălui meu se împuținaseră în mare măsură. Acum vin atât de rar că uneori mă simt înfiorător de singur, de parcă aș fi ultimul om de pe pământ.

Navele acelea vechi, cu pânze albe, soseau de pe coaste îndepărtate unde strălucește un soare fierbinte și miresme ametoitoare plutesc deasupra grădinilor și templelor viu colorate. Bătrânii căpitani veneau adesea să-l vadă pe bunicul meu, să-i vorbească de lucrurile pe care el le-a povestit tatălui meu iar tata mi le-a povestit mie în lungile seri de toamnă, când vântul dinspre est urla nebunește. Iar despre lucrurile pomenite și despre multe altele eu am citit în cărțile primite când eram tânăr și foarte curios. Există însă ceva și mai măreț decât știința bătrânilor și decât cea din cărți. Asta-i știința secretă a oceanului. Albastru, verde, cenușiu, alb sau negru, calm, agitat sau cu mici valuri înspumate, oceanul nu-i niciodată tăcut. Îl observ dintotdeauna, îl ascult și-l cunosc bine. La început îmi spunea numai povești simple despre plajele liniștite și porturile din vecinătate, dar cu trecerea anilor a devenit mai prietenos, vorbindu-mi și despre altceva. Despre subiecte mai stranii și mai îndepărtate în spațiu și timp. Câteodată, în amurg, aburii suri de deasupra orizontului s-au retras într-o parte și-n alta ca să-mi îngăduie să descopăr ce se afla dincolo de lumea reală. Iar alteori, noaptea, apele adânci ale mării au devenit limpezi și fosforescente, ca să pot întrezări ce ascundeau în străfundurile lor. Și lucrurile pe care le-am văzut adesea, m-au făcut să înțeleg ce a fost, ce va fi și ce este, fiindcă oceanul e mai vechi decât munții și plin de amintirile și de visele timpului.

Corabia albă avea obiceiul să vină dinspre sud, când luna era plină și înălțată mult pe cer. Venea dinspre sud, alunecând încet și tăcut pe suprafața mării. Și fie că marea era agitată sau calmă, fie că vântul era favorabil sau nu, plutea mereu cât se poate de normal, cu toate pânzele desfășurate, cu lungile ei șiruri de vâsle lovind apa în același ritm. Într-o noapte, am zărit pe punte un om cu o barcă, echipat cu o tunică lungă, și care părea că-mi face semne să mă imbarc pentru o călătorie spre țărmuri depărtate și necunoscute. L-am revăzut adesea după aceea, pe luna plină, și de fiecare dată îmi făcea semne. În noaptea când am răspuns chemării lui, luna strălucea din cale-afară de viu. Am traversat valurile până la corabie pe un pod alcătuit din raze de lună. Omul care îmi făcuse semne mi-a urat bun venit într-o limbă ce-mi părea perfect cunoscută. Orele următoare fură pline de cântecele vâslașilor. Navigam spre sudul misterios, călăuziti de sclipirea aurie a lunii pline. Iar la ivirea zorilor roșietici ai zilei, am zărit țărmul verde al unor ținuturi îndepărtate, limpezi și frumoase, pe care nu le știam. Terase impunătoare, presărate cu arbori, lăsau să se vadă ici-colo acoperișuri albe, strălucitoare, și coloanele unor temple ciudate, ridicate din mare. Pe când ne apropiam de țărmul înverzit, omul cu barbă mi-a vorbit despre ținutul acela, țara Zar, unde se găseau adunate laolaltă toate visele și toate gândurile minunate

trăite cândva de oameni și apoi uitate. Cercetând iarăși terasele, mi-am dat seama că spusese adevărul, căci multe din spectacolele ce mi se ofereau privirii le mai văzusem printre cețuri, dincolo de orizont, sau în adâncurile fosforescente ale oceanului. Erau, de asemenea, forme și fantezii mai încântătoare decât tot ce privisem până atunci: viziuni ale tinerilor poeți morți înainte ca lumea să poată afla ce văzuseră și ce visaseră. Noi n-am ancorat însă lângă pajistile vălurite din Zar, deoarece se zice că acela care pune piciorul acolo nu se mai întoarce nicicând în locurile sale natale.

În vreme ce corabia albă se îndepărta fără zgomot de terasele și templele din Zar, am observat departe, la orizont, turlele unui oraș. Omul cu barbă mi-a spus:

— Thalarion, orașul celor o mie de minuni, acolo se află toate misterele pe care omul a încercat zadarnic să le pătrundă.

Când am ajuns aproape, am văzut că așezarea era mai mare decât toate orașele visate de mine înainte. Turlele templelor sale străpungeau cerul, nu le puteai zări vârful. Pană dincolo de orizont se întindeau ziduri severe, cenușii, pe deasupra cărora reușeai să distingi doar câteva acoperișuri, stranii și neliniștitoare, însă decorate cu frize bogate și cu minunate sculpturi. Mă ardea dorința de a intra în orașul acela fascinant, dar și respingător, și l-am rugat pe bărbos să mă debarce pe jetelă, lângă enorma poartă sculptată Akariel. El a refuzat, vorbindu-mi cu blândețe:

— Mulți sunt cei intrați în Thalarion, orașul cu o mie de minuni, însă nici unul dintre ei n-a mai revenit vreodată. Căci acolo nu trăiesc decât demoni smintiți care au fost cândva oameni, iar străzile sunt albe de osemintele celor ce și-au ridicat privirea spre zeița Lathi, stăpâna orașului.

Corabia albă trecu, așadar, pe dinaintea zidurilor din Thalarion și, timp de mai multe zile, se țină pe urmele unei păsări care zbura spre sud, având penajul sclipitor, de culoarea cerului. Apoi am ajuns pe o coastă ademenitoare, cu tufe înflorite în toate nuanțele, și unde, cât vedeai cu ochii, nu întâlneai decât crânguri vesele și copaci scăldați din plin de lumina soarelui ajuns la zenit. Din niște boschete ascunse, ajungeau până la noi frânturi de cântec și de melodii armonioase, întrerupte prin râsete atât de plăcute încât, nerăbdător, i-am îndemnat pe vâslași să mîne mai repede. Omul cu barbă n-a scos un cuvânt, însă mă observa pe când ne apropiam de malul copleșit de crini. Deodată, vântul care adia peste pajistile înflorite și peste copacii stufoși aduse un miros ce m-a făcut să mă înfior. Suflarea lui se întări și aerul se umplu de mirosul fetid și carnal al orașelor lovite de ciumă și al cimitirelor abia săpate. În vreme ce ne îndepărtam rapid de coasta blestemată, bărbosul mi-a vorbit în sfârșit:

— Asta e Xura, țara plăcerilor de neatins.

Încă o dată, corabia albă urma pasărea cerului pe mări calde, mângâiate de brize ușoare și înmiresmate.

Zi după zi, nopți după nopți am tot plutit, iar pe luna plină ascultam cântecele vâsleșilor, unduioase ca noaptea îndepărtată în care îmi părăsisem ținutul natal.

Pe un încântător clar de lună, am aruncat ancora în portul Sona-Nyl, mărginit de promontoriile de cristal, gemene, care se înalță din mare și, întâlnindu-se, formează un arc splendid. Era Țara Închipuirii. Am ajuns la țărmul înverzit pe un pod de aur alcătuit din raze de lună. În ținutul Sona-Nyl nu există nici timp, nici spațiu, nici suferință, nici moarte, iar eu am rămas acolo vreme de mai multe eternități. Crângurile și pajistile sunt verzi, florile vii și parfumate, râurile albastre și cântătoare, fântânile limpezi și răcoroase. Minunate și mărețe sunt templele, palatele și orașele din Sona-Nyl! Pământul acesta n-are margini, căci după fiecare spectacol

al frumuseții îmi oferea altul încă și mai frumos. La țară și în splendoarea orașelor, mulțumiți, oamenii trăiesc după placul inimii lor. Toți locuitorii sunt înzestrați cu o grație nepieritoare și au parte de o fericire neumbrită de nimic.

Pe parcursul eternităților petrecute de mine acolo m-am plimbat cu sufletul răpit prin grădinile ce lăsau să se vadă printre pâlcuri de arbuști, pagode cu acoperișul avântat în sus la ambele capete și unde, pe marginea aleilor albe cresc tufe gingașe cu flori. M-am cățărat pe dealuri din al căror vârf puteam contempla împrejurimile de un farmec subtil: târguri dominate de clopotnițe se cuibăreau în scobiturile văilor pline de verdeață, iar cupolele aurii ale unor orașe imense scânteiau pe orizontul nesfârșit. Am admirat pe clar de lună marea sclipitoare, promontoriile de cristal și portul liniștit unde stătea la ancoră corabia albă. Și tot într-o noapte cu lună plină, în anul imemorial Tharp, am remarcat silueta păsării cerului. Îmi făcea semne și m-a cuprins iarăși dorul de ducă. I-am vorbit atunci omului cu barbă, mărturisindu-i dorința mea de a vizita îndepărtata Cathurie, pe care n-a văzut-o nimeni, dar se credea că ar fi situată dincolo de coloanele de bazalt din apus. Țara aceea e a Speranței și în ea luminează în toată strălucirea lor reprezentările ideale ale lucrurilor cunoscute de noi - cel puțin așa își închipuie lumea. Însă bărbatul mi-a zis:

— la aminte la mărire primejdioasă, unde se spune că se află Cathuria. În Sona-Nyl nu există nici durere nici moarte, dar cine poate ști ce-i dincolo de coloanele bazaltice de la apus.

În luna următoare m-am imbarcat pe corabia albă și am părăsit portul acela pașnic, însoțit de bătrân.

Pasărea cerului, zburând înaintea noastră, ne-a condus până la coloanele de bazalt din apus, însă de data asta vâslașii nu și-au mai cântat cântecele duioase sub lună. Mă gandeam adesea la țara necunoscută a Cathuriei, la boschetele ei, la palatele ei minunate, întrebându-mă ce plăceri noi mă așteptau.

Cathuria, îmi repetam, este lăcașul zeilor și ținutul unor orașe de aur, fără număr. Pădurile sunt de santal și de aloe, ca boschetele înmiresmate de camorin, iar prin arbori ciripiesc vesel păsări colorate.

Pe înălțimile verzi și înflorite se înalță temple din marmură roz, bogat sculptate, iar în curțile lor se află fântâni de argint prin care țâșnesc, cu un susur încântător, apele parfumate ce coboară de la izvoarele râului Narg. Iar orașele Cathuriei sunt încinse cu ziduri de aur, străzile lor tot cu aur sunt pavate. În grădinile acestor orașe cresc orhidee stranii, și mai găsești acolo lacuri plăcut mirositoare cu fundul de coral și ambră. Noaptea străzile și grădinile sunt luminate de felinare meșteșugit fasonate din carapace de broască țestoasă, în trei culori, și auzi sunetele melodioase ale unui solist și ale unui cântăreț din lăută.

Și toate casele din Cathuria sunt palate, fiecare construit la marginea unui canal plin de miresme pe unde curg apele sacre ale râului Narg. Clădirile sunt din marmură și porfir, iar acoperișurile sunt din aur sclipitor ce răsfrange razele soarelui, sporind splendoarea orașelor, pe când zeii pașnici le privesc de pe piscurile unor munți îndepărtați. Mai strălucit decât toate celelalte este palatul marelui monarh Dorieb, despre care unii afirmă că-i un semizeu, iar alții că-i zeu de-a binelea.

Zidurile înalte ale palatului său au deasupra o mulțime de turnulețe din marmură. În săli spațioase se adună popor nenumărat și tot acolo

stau agățate trofee vechi de secole. Iar acoperișul este din aur pur, așezat pe stâlpi înalți cu rubine și lapislazuli. Pardoseala este din sticlă și pe sub ea curg apele iluminate ale râului Narg, prin care înoată pești multicolori, necunoscuți dincolo de Încântătoarea Cathurie.

Așa îmi închipuiam eu Cathuria, însă omul cu barbă mă sfătuia mereu să fac calea-ntoarsă și să revenim pe țărmurile fericite din Sona-Nyl, fiindcă Sona-Nyl le este cunoscută oamenilor, pe când Cathuria n-o văzuse nimeni, niciodată.

Iar în a treizeci și una zi a călătoriei noastre pe urmele păsării, am zărit coloanele de bazalt din apus. Ceața le învăluia, pentru ca nimeni să nu poată străbate cu privirea dincolo de ele sau să le distingă vârful, despre care se spune că străpunge cerul.

Iar omul cu barbă m-a implorat din nou să fac cale-ntoarsă. Dar nu l-am ascultat, fiindcă de dincolo de pâcla ce înconjura coloanele am avut impresia că aud melodii cântate din gură și din lăută, slăvind-mă pe mine, cel ce călătorisem atât de departe pe lună plină și trăisem în țara închipuirii.

Iar pe sunetele acestui cântec corabia albă s-a afundat în ceață, între coloanele de bazalt din apus. Și pe când muzica înceta, iar ceața se ridica, nu Cathuria ni s-a ivit dinaintea ochilor, ci o mare agitată și de neîmblânzit, care ne-a antrenat ambarcațiunea fragilă spre un loc necunoscut. Curând urechile noastre au perceput vuietul îndepărtat al unor căderi de apă; iar la orizont am observat izbucnirea colosală a unei cascade monstruoase, unde toate oceanele lumii se adunau laolaltă ca să se prăbușească în neantul abisului.

Atunci omul cu barbă mi-a zis, cu lacrimi curgându-i pe obraji:

— Am plecat din țara minunată și n-o s-o mai revedem nicicând. Zeii sunt mai mari decât oamenii, zeii au câștigat.

Mi-am închis ochii înainte de șocul care, știam, urma să se producă, ferindu-mi astfel privirile de pasărea cerului, rămasă să-și agite aripile albastre cu un aer batjocoritor.

După ciocnire a venit întunericul, și am auzit urlate de oameni și de făpturi neomenești. Vânturile din est băteau cu violența furtunii și îmi înghețaseră până și oasele, cum stăteam ghemuit pe piatra umedă ce-mi apăruse sub picioare. Apoi, auzind alte bubuituri, mi-am deschis ochii și m-am trezit pe postamentul farului de unde plecasem cu o eternitate în urmă. În beznă de sub mine se puteau distinge contururile neclare ale unui vas mare care se zdrobea de stâncile nemiloase, iar când am privit în sus am văzut că, pentru prima dată din clipa în care bunicul îmi asumase grija funcționării lui, lumina farului se stinsese.

Iar mai târziu în noapte, când am intrat în turn, am descoperit pe perete un calendar rămas exact așa cum îl lăsasem eu în ziua plecării mele în călătorie. În zori, am coborât din turn și am căutat urmele naufragiului pe stânci, dar tot ce am putut găsi au fost o ciudată pasăre

moartă, la fel de albastră cum e cerul, și o vâslă sfărâmată, de un alb mai viu decât al spumei de pe valuri ori al zăpezii de pe înălțimi.

Și din ziua aceea oceanul nu-mi mai povestește secretele lui, iar luna a strălucit de multe ori de atunci încolo, plină, înălțată mult pe firmament, însă corabia albă venită din sud n-a mai apărut niciodată.
